

Briselē, 3.7.2017.
COM(2017) 359 final

2017/0149 (NLE)

Priekšlikums

PADOMES LĒMUMS,

**ar ko pilnvaro Horvātiju, Nīderlandi, Portugāli un Rumāniju Eiropas Savienības
interesēs akceptēt Sanmarīno pievienošanas 1980. gada Hāgas Konvencijai par
starptautiskās bērnu nolaupīšanas civiltiesiskajiem aspektiem**

PASKAIDROJUMA RAKSTS

1. PRIEKŠLIKUMA KONTEKSTS

• Priekšlikuma pamatojums un mērķi

1980. gada 25. oktobra Hāgas konvencijas par starptautiskās bērnu nolaupīšanas civiltiesiskajiem aspektiem (turpmāk “1980. gada konvencija”), kuru līdz šim ir ratificējušas 97 valstis, tostarp visas ES dalībvalstis, mērķis ir atjaunot iepriekšējo stāvokli, nodrošinot nelikumīgi aizvestu vai aizturētu bērnu ātru atgriešanos, kas panākams, izmantojot sistēmu sadarbībai starp centrālajām iestādēm, kuras norīko konvencijas dalībvalstis.

Tā kā bērnu nolaupīšanas novēršana ir būtiska ES bērnu tiesību veicināšanas politikas sastāvdaļa, Eiropas Savienība aktīvi darbojas starptautiskā līmenī, lai uzlabotu 1980. gada konvencijas piemērošanu, un aicina trešās valstis tai pievienoties.

Sanmarīno savu pievienošanās instrumentu attiecībā uz 1980. gada konvenciju deponēja 2006. gada 14. decembrī. Konvencija Sanmarīno stājās spēkā 2007. gada 1. martā.

1980. gada konvencija jau ir spēkā attiecībās starp Sanmarīno un lielāko daļu ES dalībvalstu (23). Tikai Horvātija, Dānija, Nīderlande, Portugāle un Rumānija vēl nav akceptējušas Sanmarīno pievienošanās konvencijai.

1980. gada konvencijas 38. panta ceturtajā daļā ir noteikts, ka konvencija ir piemērojama attiecībām starp valsti, kas tai pievienojas, un konvencijas dalībvalstīm, kuras būs deklarējušas, ka akceptē šo pievienošanās.

Pēc Komisijas ierosmes notika apspriešanās ar Eiropas Savienības Tiesu, kas apstiprināja, ka akcepts par kādas trešās valsts pievienošanās 1980. gada konvencijai ietilpst ES ekskluzīvajā kompetencē.

Eiropas Savienības Tiesa savā 2014. gada 14. oktobra atzinumā 1/13 norāda, ka *akcepts par kādas trešās valsts pievienošanās 1980. gada Hāgas Konvencijai par starptautiskās bērnu nolaupīšanas civiltiesiskajiem aspektiem ietilpst Eiropas Savienības ekskluzīvajā kompetencē.*

Tiesa uzstāja uz nepieciešamību šajā jomā nodrošināt vienotu ES mēroga pieeju, tādējādi izvairoties no pieeju dažādības (*géométrie variable*) dalībvalstu vidū.

Tā kā starptautiskās bērnu nolaupīšanas jautājums ietilpst Eiropas Savienības ekskluzīvajā ārējā kompetencē, lēmums par to, vai akceptējama Sanmarīno pievienošanās, ir jāpieņem ES mērogā Padomes lēmuma veidā. Tādēļ dalībvalstīm, kuras vēl nav akceptējušas Sanmarīno pievienošanās, būtu jādeklarē, ka tās Eiropas Savienības interesēs to akceptē.

Līdz ar Horvātijas, Nīderlandes, Portugāles un Rumānijas akceptu 1980. gada konvencija kļūtu piemērojama Sanmarīno attiecībās ar visām ES dalībvalstīm, izņemot Dāniju.

• Saskaņība ar šajā politikas jomā spēkā esošajiem noteikumiem

Attiecībā uz vecāku veiktu bērnu nolaupīšanu 1980. gada Hāgas konvencija ir starptautiskais ekvivalents Padomes Regulai Nr. 2201/2003¹ (pazīstama kā “Briseles IIa regula”), kas ir ES tiesu iestāžu sadarbības stūrakmens laulības lietās un lietās par vecāku atbildību.

---

¹ OV L 338, 23.12.2003., 31. lpp.

Viens no galvenajiem regulas mērķiem ir bērnu nolaupīšanas novēršana dalībvalstīs, ieviešot procedūras, ar kurām paredzēts nodrošināt bērna nekavējošu atpakaļatdošanu uz dalībvalsti, kurā atrodas viņa/viņas parastā dzīvesvieta. Šajā nolūkā Briseles IIa regulas 11. pants ietver 1980. gada konvencijā izklāstīto procedūru un to papildina, precizējot dažus tās aspektus, it īpaši bērnu uzklaušīšanu, termiņus lēmuma pieņemšanai pēc atpakaļatdošanas pieteikuma iesniegšanas un bērna atpakaļneatdošanas pamatojumu. Tajā ir ietverti arī noteikumi, kas reglamentē situācijas, kad dažādās dalībvalstīs izdoti atšķirīgi rīkojumi – par atpakaļatdošanu un neatdošanu atpakaļ.

Starptautiskā mērogā Eiropas Savienība atbalsta trešo valstu pievienošanos 1980. gada konvencijai, lai ES dalībvalstīs, risinot starptautiskas bērnu nolaupīšanas lietas, varētu paļauties uz kopīgu tiesisko regulējumu.

Laikā no 2015. gada jūnija līdz 2016. gada decembrim jau tika pieņemti desmit Padomes lēmumi, ar kuriem akceptēta 10 trešo valstu (Marokas, Singapūras, Krievijas Federācijas, Albānijas, Andoras, Seišelu, Armēnijas, Korejas Republikas, Kazahstānas un Peru) pievienošanās 1980. gada Hāgas konvencijai par starptautisko bērnu nolaupīšanu.²

- **Saskanība ar citām Savienības politikas jomām**

Šis priekšlikums acīmredzami ir saistīts ar vispārīgo mērķi, kas nostiprināts Līguma par Eiropas Savienību 3. pantā, proti, bērnu tiesību aizsardzību. 1980. gada Hāgas konvencijas sistēmas nolūks ir aizsargāt bērnus no vecāku veiktas bērnu nolaupīšanas nelabvēlīgās ietekmes un nodrošināt, ka bērns var uzturēt sakarus ar abiem vecākiem, piemēram, nodrošinot saskarsmes tiesību iedarbīgu īstenošanu.

Jāmin arī tas, ka pastāv saikne ar mediācijas izmantojuma veicināšanu pārrobežu ģimenes strīdu izšķiršanā. Kopējās Eiropas tieslietu telpas ietvaros Direktīva par konkrētiem mediācijas aspektiem civillietās un komercietās³ attiecas arī uz ģimenes tiesībām. Arī 1980. gada Hāgas konvencijā ir pausts iedrošinājums ģimenes strīdus risināt ar izlīguma palīdzību. Viena no rokasgrāmatām par labu praksi 1980. gada Hāgas konvencijas kontekstā, ko publicējusi Hāgas Starptautisko privāttiesību konference, ir veltīta mediācijas izmantošanai konvencijas darbības jomā ietilpstošu starptautisko ģimenes strīdu izšķiršanā attiecībā uz bērniem. Lai atbalstītu dialogu ar valstīm, kuras konvenciju vēl nav ratificējušas, un lai palīdzētu rast konkrētus veidus, kā risināt problēmas, ko rada starptautiskā bērnu nolaupīšana valstīs, kas nav ratificējušas konvenciju, pēc Eiropas Komisijas ierosmes šī rokasgrāmata ir pārtulkota visās ES valodās (papildus angļu un franču valodai), kā arī arābu valodā.⁴

---

² Jau ir pieņemti desmit Padomes lēmumi, ar kuriem dalībvalstis pilnvarotas akceptēt to, ka 1980. gada konvencijai pievienojas **Andora** (Padomes Lēmums 2015/1023, pieņemts 2015. gada 15. jūnijā); **Seišelas** (Padomes Lēmums 2015/2354, pieņemts 2015. gada 10. decembrī); **Krievija** (Padomes Lēmums 2015/2355, pieņemts 2015. gada 10. decembrī); **Albānija** (Padomes Lēmums 2015/2356, pieņemts 2015. gada 10. decembrī); **Singapūra** (Padomes Lēmums 2015/1024, pieņemts 2015. gada 15. jūnijā); **Maroka** (Padomes Lēmums 2015/2357, pieņemts 2015. gada 10. decembrī); **Armēnija** (Padomes Lēmums 2015/2358, pieņemts 2015. gada 10. decembrī); **Korejas Republika** (Padomes Lēmums 2016/2313, pieņemts 2016. gada 8. decembrī), **Kazahstāna** (Padomes Lēmums 2016/2311, pieņemts 8.12.2016.) un **Peru** (Padomes Lēmums 2016/2312, pieņemts 8.12.2016.).

³ Eiropas Parlamenta un Padomes 2008. gada 21. maija Direktīva 2008/52/EK par konkrētiem mediācijas aspektiem civillietās un komercietās (OV L 136, 24.5.2008., 3. lpp.).

⁴ <https://www.hcch.net/en/publications-and-studies/details4/?pid=5568&dtid=3>

2. TIESISKAIS PAMATS, SUBSIDIARITĀTE UN PROPORCIONALITĀTE

• Tiesiskais pamats

Ņemot vērā, ka lēmums attiecas uz starptautisku nolīgumu, piemērojamais tiesiskais pamats ir Līguma par Eiropas Savienības darbību 218. pants kopsakarā ar tā 81. panta 3. punktu. Padome pēc apspriešanās ar Eiropas Parlamentu pieņem vienprātīgu lēmumu.

Apvienotajai Karalistei un Īrijai Regula (EK) Nr. 2201/2003 ir saistoša, un tāpēc tās piedalās šā lēmuma pieņemšanā un piemērošanā.

Saskaņā ar 1. un 2. pantu Protokolā Nr. 22 par Dānijas nostāju, kas pievienots Līgumam par Eiropas Savienību un Līgumam par Eiropas Savienības darbību, Dānija nepiedalās šā lēmuma pieņemšanā, un Dānijai šis lēmums nav saistošs un nav jāpiemēro.

• Proporcionalitāte

Šis priekšlikums ir izstrādāts, balstoties uz jau pieņemtajiem Padomes lēmumiem par šo pašu jautājumu, un nepārsniedz to, kas ir nepieciešams, lai panāktu saskaņotu ES rīcību starptautiskās bērnu nolaupīšanas jautājumā, nodrošinot, ka visas ES dalībvalstis noteiktā termiņā akceptē Sanmarīno pievienošanos 1980. gada Hāgas konvencijai.

3. EX POST IZVĒRTĒJUMU, APSPIEŠANAS AR IEINTERESĒTAJĀM PERSONĀM UN IETEKMES NOVĒRTĒJUMU REZULTĀTI

• Apspriešana ar ieinteresētajām personām

Horvātija, Nīderlande, Portugāle un Rumānija pēc tam, kad Komisija ar tām apspriedās par to gatavību akceptēt Sanmarīno pievienošanos 1980. gada konvencijai, sniedza labvēlīgu atzinumu.

Apspriešana, kas notika ekspertu tikšanās ietvaros 2017. gada 24. aprīlī, liecināja, ka pašlaik dalībvalstīm nav iebildumu pret to, ka Horvātija, Nīderlande, Portugāle un Rumānija akceptētu Sanmarīno pievienošanos 1980. gada konvencijai.

• Ekspertu atzinumu apkopošana un izmantošana

Tā kā konvencija jau ir spēkā attiecībā ar 23 dalībvalstīm, Komisija un dalībvalstu eksperti uzskatīja, ka šādā gadījumā nav nepieciešams konkrēts novērtējums par stāvokli attiecīgajā trešā valstī.

Dalībvalstu eksperti nenorādīja, ka saistībā ar 1980. gada konvencijas piemērošanu attiecībā uz Sanmarīno būtu konstatētas kādas problēmas.

• Ietekmes novērtējums

Attiecībā uz jau 2015. un 2016. gadā pieņemtajiem desmit Padomes lēmumiem, ar kuriem akceptēta vairāku trešo valstu pievienošanos 1980. gada Hāgas konvencijai, nekāds konkrēts ietekmes novērtējums nav veikts, ņemot vērā šā tiesību akta būtību. Katrā ziņā konkrēts novērtējums par stāvokli Sanmarīno šķita lieks, ņemot vērā gan to, ka konvencija jau ir spēkā attiecībā starp Sanmarīno un 23 ES dalībvalstīm, gan to, ka Horvātija, Nīderlande, Portugāle un Rumānija ir gatavas akceptēt tās pievienošanos.

4. IETEKME UZ BUDŽETU

Ierosinātais lēmums neietekmē ES budžetu.

5. CITI ELEMENTI

• Īstenošanas plāni un uzraudzības, izvērtēšanas un ziņošanas kārtība

Tā kā priekšlikums attiecas tikai uz Horvātijas, Nīderlandes, Portugāles un Rumānijas pilnvarošanu akceptēt Sanmarīno pievienošanas 1980. gada konvencijai, tā īstenošanas uzraudzība paredz tikai pārbaudīt, ka dalībvalstis ievēro deklarācijas formulējumu, paredzētajā termiņā deponē deklarāciju un informē Komisiju par deklarācijas deponēšanu, kā noteikts Padomes lēmumā.

Priekšlikums

PADOMES LĒMUMS,

ar ko pilnvaro Horvātiju, Nīderlandi, Portugāli un Rumāniju Eiropas Savienības interesēs akceptēt Sanmarīno pievienošanos 1980. gada Hāgas Konvencijai par starptautiskās bērnu nolaupīšanas civiltiesiskajiem aspektiem

EIROPAS SAVIENĪBAS PADOME,

ņemot vērā Līgumu par Eiropas Savienības darbību un jo īpaši tā 81. panta 3. punktu saistībā ar tā 218. pantu,

ņemot vērā Eiropas Komisijas priekšlikumu,

ņemot vērā Eiropas Parlamenta atzinumu⁵,

tā kā:

1. Eiropas Savienība bērnu tiesību aizsardzības veicināšanu ir izvirzījusi par vienu no saviem mērķiem, kā noteikts Līguma par Eiropas Savienību 3. pantā. Pasākumi bērnu aizsardzībai pret nelikumīgu aizvešanu vai aizturēšanu ir minētās politikas būtiska sastāvdaļa.
2. Padome ir pieņēmusi Regulu (EK) Nr. 2201/2003⁶ (turpmāk "Briseles IIa regula"), kuras mērķis ir aizsargāt bērnus no nelabvēlīgās ietekmes, ko rada nelikumīga aizvešana vai aizturēšana, un ieviest procedūras, ar kurām paredzēts nodrošināt viņu nekavējošu atpakaļatdošanu uz dalībvalsti, kurā atrodas viņa/viņas parastā dzīvesvieta, kā arī nodrošināt saskarsmes tiesību un aizgādības tiesību aizsardzību.
3. Briseles IIa regula papildina un pastiprina 1980. gada 25. oktobra Hāgas Konvenciju par starptautiskās bērnu nolaupīšanas civiltiesiskajiem aspektiem (turpmāk "1980. gada Hāgas konvencija"), kas starptautiskā mērogā izveido saistību un sadarbības sistēmu attiecībās starp konvencijas dalībvalstīm un starp centrālajām iestādēm un kas tiecas nodrošināt nelikumīgi aizvestu vai aizturētu bērnu ātru atgriešanu.
4. Visas Savienības dalībvalstis ir 1980. gada Hāgas konvencijas dalībvalstis.
5. Savienība mudina trešās valstis pievienoties 1980. gada Hāgas konvencijai un atbalsta 1980. gada Hāgas konvencijas pareizu īstenošanu, kopā ar dalībvalstīm citstarp piedaloties speciālajās komisijās, kuras regulāri organizē Hāgas Starptautisko privāttiesību konference.
6. Kopīgu tiesisko regulējumu, kas piemērojams attiecībās starp Savienības dalībvalstīm un trešām valstīm, varētu uzskatīt par vislabāko risinājumu sensitīvos starptautiskās bērnu nolaupīšanas gadījumos.
7. 1980. gada Hāgas konvencijā ir noteikts, ka to piemēro attiecībās starp valsti, kas tai pievienojas, un konvencijas dalībvalstīm, kuras ir deklarējušas, ka akceptē šo pievienošanos.

⁵ OV C [...], [...], [...]. lpp.

⁶ Padomes Regula (EK) Nr. 2201/2003 (2003. gada 27. novembris) par jurisdikciju un spriedumu atzīšanu un izpildi laulības lietās un lietās par vecāku atbildību un par Regulas (EK) Nr. 1347/2000 atcelšanu (OV L 338, 23.12.2003., 1. lpp.).

8. 1980. gada Hāgas konvencija liedz tādām reģionālām ekonomiskās integrācijas organizācijām kā Savienība kļūt par tās dalībnieci. Tāpēc Savienība konvencijai nevar pievienoties, un tā nevar arī deponēt deklarāciju, ar ko tā akceptē attiecīgas valsts pievienošanu.

9. Kā norādīts Eiropas Savienības Tiesas atzinumā 1/13, 1980. gada Hāgas konvencijā paredzētā pievienošanās akcepta deklarācija ietilpst Savienības ekskluzīvajā ārējā kompetencē.

10. Sanmarīno savu pievienošanās instrumentu attiecībā uz 1980. gada konvenciju deponēja 2006. gada 14. decembrī. Konvencija Sanmarīno stājās spēkā 2007. gada 1. martā.

11. Visas dalībvalstis, izņemot Horvātiju, Nīderlandi, Portugāli un Rumāniju, jau ir akceptējušas Sanmarīno pievienošanu 1980. gada Hāgas konvencijai. Pēc Sanmarīno stāvokļa novērtēšanas tika secināts, ka Horvātija, Nīderlande, Portugāle un Rumānija var Savienības interesēs akceptēt Sanmarīno pievienošanu saskaņā ar 1980. gada Hāgas konvencijas noteikumiem.

12. Tādēļ Horvātija, Nīderlande, Portugāle un Rumānija būtu jāpilnvaro saskaņā ar šajā lēmumā ietvertajiem noteikumiem deponēt attiecīgu deklarāciju, ar ko tās Savienības interesēs akceptē Sanmarīno pievienošanu. Pārējām Savienības dalībvalstīm, kas jau akceptējušas Sanmarīno pievienošanu 1980. gada Hāgas konvencijai, nav jādeponē jauna pievienošanās akcepta deklarācija, jo saskaņā ar starptautiskajām publiskajām tiesībām līdzšinējās deklarācijas paliek spēkā.

13. Apvienotajai Karalistei un Īrijai Briseles IIa regula ir saistoša, un tāpēc tās piedalās šā lēmuma pieņemšanā un piemērošanā.

14. Saskaņā ar 1. un 2. pantu Protokolā Nr. 22 par Dānijas nostāju, kas pievienots Līgumam par Eiropas Savienību un Līgumam par Eiropas Savienības darbību, Dānija nepiedalās šā lēmuma pieņemšanā, un Dānijai šis lēmums nav saistošs un nav jāpiemēro,

IR PIENĒMUSI ŠO LĒMUMU.

1. pants

1. Horvātija, Nīderlande, Portugāle un Rumānija ar šo tiek pilnvarotas Savienības interesēs akceptēt Sanmarīno pievienošanu 1980. gada 25. oktobra Hāgas Konvencijai par starptautiskās bērnu nolaupīšanas civiltiesiskajiem aspektiem (turpmāk "1980. gada Hāgas konvencija").

2. Šā panta 1. punktā minētās dalībvalstis ne vēlāk kā ... [divpadsmit mēneši no šā lēmuma pieņemšanas dienas] deponē deklarāciju, ar ko Savienības interesēs akceptē Sanmarīno pievienošanu 1980. gada 25. oktobra Hāgas konvencijai un kas formulēta šādi:

“[Pilns DALĪBVALSTS nosaukums] deklarē, ka tā saskaņā ar Padomes Lēmumu (ES) 2017/...^{*} akceptē Sanmarīno pievienošanu 1980. gada 25. oktobra Hāgas Konvencijai par starptautiskās bērnu nolaupīšanas civiltiesiskajiem aspektiem.”

3. Šā panta 1. punktā minētās dalībvalstis divu mēnešu laikā no dienas, kad deponēta attiecīgā deklarācija, ar ko akceptēta Sanmarīno pievienošanās, informē Padomi un Komisiju par šādu deponēšanu un dara zināmu Komisijai deklarācijas tekstu.

---

* OV: ierakstīt šā lēmuma numuru.

2. pants

Ikviens dalībvalsts, kas savu deklarāciju, ar ko tā akceptē Sanmarīno pievienošanos 1980. gada Hāgas konvencijai, ir deponējusi pirms šā lēmuma pieņemšanas dienas, jaunu deklarāciju nedeponē.

3. pants

Šis lēmums stājas spēkā nākamajā dienā pēc tā publicēšanas *Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī*.

4. pants

Šis lēmums ir adresēts Horvātijai, Nīderlandei, Portugālei un Rumānijai.

...

*Padomes vārdā –
priekšsēdētājs*
